

Vooraf

Op 11 maart 1994 organiseerde de Vereniging van Vlaamse Moedertaaldidactici (VVM) haar tiende voorjaarsconferentie met als thema 'evaluatie in het moedertaalonderwijs'. Het was een boeiende studiedag en verschillende deelnemers vroegen dan ook naar een geschreven neerslag van de lezingen die elk een andere invalshoek van het thema belichtten. Op het ogenblik dat VVM-voorzitter Hugo de Jonghe op zoek ging naar een geschikt kanaal, bood de redactie van **Vonk** zich aan om een volledig nummer aan het thema van de conferentie te wijden. Een dergelijk samenwerkingsinitiatief van verenigingen die het schoolvak Nederlands behartigen, zal in de nabije toekomst ongetwijfeld navolging krijgen...

Jan Bonne: Problemen in verband met het evalueren van vaardigheden in het vak Nederlands

De studiedag werd geopend met een boeiende getuigenis uit de klaspraktijk. Jan Bonne gaf een herkenbaar overzicht van de problemen waarmee leraren Nederlands in het secundair onderwijs te kampen hebben bij het evalueren van de vaardigheden schrijven, lezen, spreken en luisteren. Op zoek naar mogelijke oplossingen ging hij grasduinen in de nieuwe leerplannen van het NVKSO, de eindtermen, en recente vakdidactische literatuur. Dat er wegens praktische bezwaren een diepe kloof gaapt tussen retoriek en onderwijspraktijk, blijkt eens te meer uit zijn verhaal.

Hugo de Jonghe: Toetsing van mondelinge taalvaardigheid

Ook Hugo de Jonghe zet in het begin van zijn artikel een aantal problemen in verband met de evaluatie van vaardigheden op een rijtje. Dan vervolgt hij met een paar concrete vuistregels voor de toetsing van mondelinge taalvaardigheid. Het is van belang dat de luister- en spreekactiviteiten plaats vinden in zinvolle communicatiesituaties. Verder pleit hij voor voortdurende observatie die geregeld uitmondt in een globale beoordeling van de mondelinge taalvaardigheid. Het is wel noodzakelijk dat er vooraf een beperkt aantal criteria voor 'acceptabele' prestaties wordt vastgesteld. Dat de leraar zelf taalvaardig moet zijn, staat voor de spreker buiten kijf.

Ton Hendrix: Kwaliteitseisen en het onderwijs in leesvaardigheid Nederlands. Leerplannen of eindtermen?

Na een inleidende vergelijking van de verschillende evaluatiesystemen in Nederland en Vlaanderen (centrale examens vs. centrale leerplannen) wijdt Ton Hendrix van het Instituut voor Toetsontwikkeling (CITO) de rest van zijn artikel aan de toetsing van de leesvaardigheid. Hij vertrekt van algemene doelstellingen voor leesvaardigheid, die steeds verder geconcretiseerd worden in deelvaardigheden. Hoe die geoperationaliseerd kunnen worden in examenvragen, demonstreert hij met tal van concrete voorbeelden. Aan de hand van twee examenopdrachten (de tekst-met-vragen en de samenvatting) licht hij het effect van de toetsconstructie op het leesvaardigheidsonderwijs toe.

Herman Verstraeten: Controlevragen als hulpmiddelen voor tekstrevisie

In het artikel van Herman Verstraeten staan de produktieve vaardigheden centraal. Bij elke stap in de uitvoering van een zakelijke spreek- en schrijfpdracht heeft hij controlevragen ontwikkeld die de leerlingen helpen tijdens hun revisie-activiteiten. Van de andere kant kunnen ze ook dienstig zijn voor de leraar bij de beoordeling van de spreek- en schrijfproducten. De voorgestelde controlevragen hebben betrekking op de analyse van de communicatiesituatie, het ontwerpen van informatie- en argumentatieschema's, en de constructie van alinea's en zinnen.

Roland Smets: Evaluatie van het aanvankelijk spellen in een adaptieve onderwijsleeromgeving

Roland Smets van het Centrum voor Leermoeiijkheden te Hasselt illustreert een procedure van diagnostiserend aanvankelijk spellingonderwijs. In het inleidende theoretische deel beschrijft hij de basishandelsstructuur van het spellen, en situeert hij de basisprincipes van het diagnostiserend onderwijzen binnen een adaptief onderwijsmodel. Vervolgens presenteert hij een praktische handreiking voor wie het model wil toepassen. Hij doorloopt de handelingscyclus fasegewijs aan de hand van een praktijkvoorbeeld uit het tweede leerjaar. De klemtoon ligt telkens op de samenhang tussen spellingtheorie, diagnostiek en de daaraan te koppelen hulpverlening.

Arnold De Schrijver: De toetser getoetst

Naast taalvaardigheid is literatuur een andere vakcomponent die getoetst wordt in de hoogste jaren van het secundair onderwijs. Arnold De Schrijver introduceert hiervoor het analyseschema van Purves/Thissen, waarin leerstof aan leereffecten (kennis, vaardigheden en attitudes) gekoppeld wordt. Om de bruikbaarheid van dit descriptieve schema te demonstreren, categoriseert hij examenvragen literatuur uit verschillende klassen.

Rita Rymenans
hoofdredacteur

T U S S E N D O O R

HET SCHOOLVAK NEDERLANDS 8

De achtste editie van *Het Schoolvak Nederlands* vindt plaats in het Erasmushuis van de Faculteit Letteren te Leuven, op **vrijdag 7 en zaterdag 8 oktober 1994**.

Inschrijven kan in Vlaanderen door storting van de vereiste som op rekeningnummer 068-2197661-56 van HSN-8 KU Leuven, Faculteit Letteren, Erasmushuis, Blijde-Inkomststraat 21, 3000 Leuven. Voor vrijdag 7 oktober betaalt u 1.100 fr., voor zaterdag 8 oktober 1.350 fr. en voor beide dagen samen 1.800 fr.

Wie intekent, krijgt de onthaalbrochure toegestuurd met daarin alle informatie over de conferentie, abstracts van de referaten, een lijst met gegevens over hotels in Leuven, adressen van sprekers e.d.m.